

GÓRNOŚLAZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GÓRNOŚLAZAK

wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

Redakcja i Administracja: Katowice, św. Stanisława 4
Telefon 1414 i 156 — P. K. O. Katowice 304540

ZA OGŁOSZENIA

płaci się 20 gr za wiersz millm. Wiersz reklamowy 70 gr.
Na pierwszej stronie 80 groszy

Nr. 191

Katowice, sobota 20 i niedziela 21 sierpnia 1932 r.

Rok 31

Ameryka przeciw Japonii.

Duże wrażenie wywołało niedawno przemówienie amerykańskiego sekretarza stanu dla spraw zagranicznych p. Stimsona na temat organizacji pokoju. P. Stimson mówił głównie o pakcie Kelloga, na którego zasadzie państwa z całego świata wyrzekły się w r. 1929 wojny, jako środka działania politycznego.

P. Stimson w mowie swojej stwierdził, że Stany Zjednoczone uważają pakt Kelloga nie tylko za deklarację pacyfistyczną, ale za formalnie obowiązujący traktat. Sankcję przeciwko tym, którzyby naruszyli pakt Kelloga, widzi p. Stimson w opinii światowej, co oczywiście przez państwa, realnie myślące o bezpieczeństwie, uważane jest za niewystarczające.

Celem wzmocnienia paktu Kelloga szereg państw, z Francją na czele, domagało się od dawna, by w braku sankcji wprowadzić do paktu przepis, nakładający na jego sygnatariuszy obowiązek przynajmniej porozumiewania się na wypadek naruszenia paktu, czyli wszczęcia przez jedno z państw kroków wojennych. P. Stimson uważa wprowadzenie takiego przepisu do paktu za zbędne, gdyż i tak system porozumiewania się państw, objętych paktem Kelloga, jest już w praktyce stosowany. Przykładem tego ma być stały kontakt, nawiązany między Stanami Zjednoczonymi a Ligą Narodów z okazji zatargu chińsko-japońskiego w Mandżurji, gdzie, jak daje do zrozumienia p. Stimson, pakt został naruszony.

Prasa francuska, z „Tempsem“ na czele, dopatruje się w oświadczeniu p. Stimsona ważnej zmiany w polityce amerykańskiej, która jakoby wychodziłaby stopniowo ze świadomego odosobnienia, dając mianowicie do zrozumienia, że żaden zatarg, dokonany z pogwałceniem paktu Kelloga, nie byłby obojętny Stanom Zjednoczonym.

Natomiast w Japonii mowa p. Stimsona wywołała oburzenie. Uważają tam, że p. Stimson wygłosił ją jedynie z myślą zaatakowania Japonii i przedstawienia kroków japońskich w Mandżurji, jako niezgodnych z paktem Kelloga. Reakcją w Japonii przeciw Ameryce jest silna. Jest ona tem zrozumialsza, że podobno raport komisji Lyttona, wysłanej z ramienia Ligi Narodów do Mandżurji, celem zbadania na miejscu sytuacji, wypadł dla Japonii niekorzystnie.

Zdaje się, że znajdujemy się w przededniu nowego zaognienia stosunków na Dalekim Wschodzie i aktywniejszej akcji na tym terenie Stanów Zjednoczonych, które z obawą patrzą na rozszerzanie się wpływów japońskich w Azji, a zwłaszcza w Chinach, popieranych tradycyjnie przez Waszyngton ze względów politycznych i handlowych. Sprawy te będą zapewne miały doniosłe echo w Genewie, gdy nadejdzie tam raport komisji Lyttona.

Dwa wywiady: Hitler — v. Papen.

Hitler zaprzecza i grozi.

Berlin. Hitler, bawiący w Górach Bawarskich, udzielił przedstawicielowi „Associate Press“ wywiadu: Hitler oświadczył, że bez udziału narodowych socjalistów żaden rząd niemiecki nie może istnieć legalnie. Dziś opowiedziało się za narodowymi socjalistami 13 mil.

700 tysięcy głosów, w przyszłości liczyła ta wrośnię. Hitler kategorycznie zaprzeczył, jakoby w rozmowie z prezydentem Rzeszy żądał wydania sobie pełnej władzy wskazując na Mussoliniego. Dowodzi tego fakt, że hitlerowcy nie upominali się nigdy o tęke ministra

Reichswehry. Hitler przeczy również jakoby przyrzekł tolerować po wyborach lub popierać gabinet Papena. Zobowiązał się on jedynie do popierania gabinetu Papena dopóty, dopóki polityka wewnętrzna i zagraniczna rządu Papena odpowiadać będzie życzeniom narodowych socjalistów. Porozumienie z Francją dotąd będzie niemożliwe, dopóki nie zmieni się stanowisko rządu francuskiego (?). W końcu Hitler zaprzeczył wiadomości o planowaniu marszu szturmowców hitlerowskich na Berlin. W jakim celu miałbym maszerować na Berlin — zaznaczył z ironią Hitler — skoro już tam jestem. Sprawa przedstawia się inaczej. Nie o to chodzi, kto pomaszeruje na Berlin, lecz o to, kto będzie zmuszony stolicę opuścić.

Papen zapowiada, że nie ustąpi i stłumi rewoltę Hitlera.

Londyn. Kanclerz von Papen udzielił wywiadu przedstawicielowi agencji Reutersa. Kanclerz zapowiedział, że rząd jego długo jeszcze pozostanie u władzy i nie zamierza ustąpić wobec Reichstagu. Wyrzucił dalekie przekonanie, iż Reichstag zdaje sobie sprawę, że niema rządu, któryby mógł nastąpić na miejsce obecnego. Gdyby jednak doszło do uchwalenia wotum nieufności rząd byłby zmuszony do działania, odpowiadającego wytworzonemu położeniu, starając się jednak uszanować konstytucję.

Powołując się na zaprzeczenie Hitlera jakoby nie żądał pełnej władzy kanclerz oświadczył, że Hitler podkreślając niecierpliwość swych zwolenników zapewnił, że nie może się zadowolić udziałem w rządach, lecz musi otrzymać pełnię władzy.

Na pytanie czy Niemcy wystąpią z Ligi Narodów na wypadek nieprzyznania równości zbrojeń odpowiedział kanclerz wymijająco, że sprawa ta jest dla Niemiec pierwszorzędnej wagi i że gdyby jej nie załatwiono, Niemcy musiałyby podjąć odpowiednie kroki w myśl zapowiedzi min. Schleichera. Kanclerz podkreślił, że Niemcy nie żądają prawa do zbrojenia dla siebie, lecz rozbrojenia się innych.

Kanclerz zapowiedział również, że Niemcy zgłoszą żądania co do przyznania im kolonii.

W końcu wyraził von Papen nadzieję, że Hitler w myśl swych zapewnień nie porwie się do czynów nielegalnych, gdyby jednak nie dotrzymał słowa rząd nie zawaha się stłumić rewolty w całości siłą zbrojną.

Socjaliści przeciw rządowi Papena.

Berlin. Frakcja socjal-demokratyczna Reichstagu uchwaliła zgłosić natychmiast po otwarciu parlamentu wniosek o **votum nieufności dla rządu Papena**. Socjal-demokraci wystąpią pozbawieni wnioskiem domagającym się uchylenia wszystkich dekretów i zarządzeń nadzwyczajnych, wydanych od chwili utworzenia rządu Papena.

Po zgonie małżonki P. Prezydenta.

Warszawa. Zwłoki małżonki Pana Prezydenta, która, jak wiadomo zmarła na skutek choroby serca, przewieziono w czwartek o godz. 10.30 wieczorem do Warszawy. W piątek o godz. 9.30 w kaplicy zamkowej odbyła się cicha Msza żałobna, celebrowana przez ks. biskupa połowego Galla.

Na Mszy św. oprócz najbliższej rodziny Zmarłej, byli obecni członkowie domu cywilnego i wojskowego Pana Prezydenta, p. premier A. Prystor, marszałkowie Sejmu i Senatu oraz ks. biskup Kubina, który na wieść o zgonie małżonki Pierwszego Obywatela Rzeczypospolitej, specjalnie przyjechał z Częstochowy i po Mszy św. złożył Panu Prezydentowi serdeczne kondolencje.

Pogrzeb.

Dziś przed południem odbędzie się pogrzeb małżonki P. Prezydenta Rzplitej ś. p. Michaliny Mościckiej z domu Czyżewskich. O godz. 9.45 zbiorą się w katedrze św. Jana Prezes Rady Ministrów na czele Rządu, Marszałkowie Sejmu i Senatu, korpus dyplomatyczny, generałowie, wyżsi urzędnicy państwowi, przedstawiciele władz samorządowych oraz prezydja stowarzyszeń społecznych. O godz. 9.20 organizacje i delegacje stowarzyszeń społecznych ze sztandarami i wieńcami ustawią się na placu zamkowym. P. Prezydent wyjdzie z Zamku do ka-

tedry kruzgankiem w otoczeniu członków domu cywilnego i wojskowego. O godz. 10-ej rozpocznie się uroczysta Msza żałobna, a o godz. 11 trumna ze zwłokami ś. p. Michaliny Mościckiej wyniesiona będzie przez urzędników kancelarii cywilnej i oficerów gabinetu wojskowego Pana Prezydenta i ustawiona na karawanie. W tym czasie orkiestra policyjna odegra pieśni religijne. Po Mszy wyruszy kondukt żałobny w stronę cmentarza Powązkowskiego. Na czele konduktu kroczyć będą delegacje z wieńcami i sztandarami oraz duchowieństwo. Za karawanem postępować będzie P. Prezydent R. P. z rodziną, Prezes Rady Ministrów, Marszałkowie Sejmu i Senatu, korpus dyplomatyczny, ministrowie, posłowie i senatorowie, wyższe władze państwowe i samorządowe oraz prezydja organizacji społecznych.

Eksportacja zwłok małżonki P. Prezydenta.

Warszawa. Wczoraj o godz. 19 odbyła się eksportacja zwłok małżonki P. Prezydenta Rzplitej ś. p. Michaliny Mościckiej z kaplicy zamkowej do katedry św. Jana. W ekspedycji wziął udział P. Prezydent wraz z rodziną oraz członkami domu cywilnego i wojskowego.

Kondolencja Ojca św.

Rzym. Z powodu śmierci ś. p. Michaliny Mościckiej Ojciec Św. wysłał specjalne kondolencje na ręce P. Prezydenta R. P.

„Osservatore Romano“ zamieszcza na pierwszym miejscu nekrolog ś. p. Michaliny Mościckiej.

Nowela do ustawy o funduszu drogowym.

Warszawa. Ministerstwo komunikacji opracowało już nowelę do ustawy o państwowym funduszu drogowym. Nowela ta wprowadza cały szereg daleko idących ulg, które zmniejszą obecne ciężary z tego tytułu o 25 procent. I tak n. p. opłata roczna od pojazdu mechanicznego z wyjątkiem motocykli wynosić będzie obecnie 10 zł od 100 kg wagi, gdy do tej pory płacono 40 zł. Od motocykli 40 zł (do tej pory 50 zł). Co do autobusów, to zniesiony został podatek od biletów (dotąd 1/3 ceny biletu szła na fundusz drogowy). Obecnie opłaty pobierane będą od miejsc w pojeździe za cały rok w wysokości: na liniach do 300 km 100 zł, od 50 do 100 km — 180 zł, od 100—50 km — 150 zł. Nowością jest wprowadzenie opłaty od benzyny i gazoliny w wysokości 20 gr od litra, od mieszanek 18 gr. Poza tem w porozumieniu z ministerstwem skarbu zezwala się na odraczanie, rozkładanie na raty względnie umarzanie zaległych opłat z tytułu ustawy o funduszu drogowym r. z.

Strajk w przemyśle bawełnianym Anglii.

Londyn. Sytuacja w przemyśle bawełnianym w hrabstwie Lancaster staje się coraz groźniejsza. Zarząd zjednoczenia fabrykantów bawełnianych zapowiedział, że nie ścierpi żadnej interwencji zewnętrznej w sprawie ponownego zatrudnienia zwolnionych robotników. Robotnicy zaś zapewniają, że są zdecydowani do podjęcia strajku. Częściowy strajk wybuchł już w Farnworth, Bolton i Burnley. W Burnley doszło wczoraj wieczór do wykroczeń. Tysiące strajkujących robotników gromadziło się w pobliżu fabryk wskutek czego dochodziło do licznych starć z policją. Kilku strajkujących aresztowano. Usiłowania fabrykantów podjęcia roboty w fabrykach dotkniętych strajkiem, spełzły na niczem.

Londyn. Strajk robotników przemysłu bawełnianego w okręgu Lancashire przybiera coraz większe rozmiary. W dniu dzisiejszym przystąpili do strajku robotnicy przedsiębiorstwa bawełny w Prestor, gdzie na 35 przedziałach 28 stanęło.

TELEGRAMY.

11 ofiar katastrofy autobusowej.

Lublin. Wczoraj na 13-ym kilometry szosy Puławy—Dęblin około godz. 4 rano autobus polskiej linii autobusowej, zderzając się z Lublina do Warszawy, wskutek pęknięcia przedniego resoru, stoczył się z szosy do rowu. Z pośród pasażerów autobusu został zabity **kupiec Ciekier Sulima oraz 11 osób uległo mniej lub więcej ciężkim obrażeniom.**

Mandżurja broni swej niepodległości.

Paryż. Donoszą z Tokio: Mandżurski minister spraw zagranicznych zaprotestował wczoraj u rządu sowieckiego przeciwko budowie koszar i przeciwko koncentracji oddziałów wojskowych w pobliżu Mandżurii, na terenie państwa mandżurskiego. Minister zażądał bezzwłocznego wycofania oddziałów sowieckich i przerwania budowy koszar.

Niemiecka sprawiedliwość.

Pila. Aresztowani szturmowcy hitlerowscy, w liczbie 10 osób, którzy w Głomsku w powiecie złotowskim dokonali napadu na Polaków i kilku z nich ciężko pobili, zostali zwolnieni z aresztu śledczego na polecenie prokuratora. W sprawie tej wydany został komunikat oficjalny, który m. in. głosi: „Przeprowadzone na miejscu śledztwo wykazało, że jeśli aresztowani szturmowcy nie działali już w obronie koniecznej, to w każdym razie działali pod wrażeniem obrony własnej, gdyż czyn ich poprzedzony był atakiem ze strony ludności polskiej (!) a przedewszystkiem z podwórze, które następnie zostało przez szturmowców zaatakowane. Aresztowani zostali wypuszczeni na wolną stopę, a natomiast wydany został rozkaz aresztowania Kujawy“!!

Można tu zastosować nasze przysłowie: „Kowal zawinił, a ślusarza powieszono!“

Zapowiedź burzliwego posiedzenia sejmu pruskiego.

Berlin. Sesja sejmu pruskiego zapowiada się bardzo burzliwie. Porządek obrad obejmuje szereg spornych spraw politycznych, m. in. sprawę powołania rządu komisarycznego. Stronnictwa opozycyjne zgłosiły wnioski w sprawie terroru w Prusach Wschodnich i na Śląsku. Sprawa wyboru nowego premiera znajdzie się na porządku obrad o ile do tego czasu dojdzie do porozumienia między narodowymi socjalistami a centrum. Narodowi socjaliści zwrócili się obecnie do centrum z propozycją wznowienia rokowań o koalicję w Prusach. Z rokowań tych wykluczeni mają być niemiecko-narodowi.

Mollison nad Nową Szkocją.

Halifax. (Nowa Szkocja). Aeroplan, który wczoraj o godz. 9.45 przeleciał nad Halifaxem był poznany jako samolot Mollisona. — Mollison udał się w kierunku wschodnim.

Trzeci lot do stratosfery.

Rzym. Prof. Piccard, postawiwszy sobie wielki cel swego życia — zbadanie tajemniczych promieni kosmicznych i ich oddziaływania na życie na ziemi, dąży do niego z zawziętością, jaką odznaczają się wielcy uczeni. Wyniki jego badań z wielkim zainteresowaniem śledzą liczni uczeni całego świata, pracujący nad wyjaśnieniem tej samej dziedziny zjawisk przyrody.

Miedzy in. polska ekspedycja roku polarnego, przebywająca obecnie na wyspie Niedźwiedziej, zajmuje się również badaniami promieni kosmicznych. Prof. Piccard po wylądowaniu niedaleko Montuy w północnych Włoszech, wyraził wielkie zadowolenie ze swego lotu.

Oświadczył on, że warunki atmosferyczne były bardzo sprzyjające, a wszystkie doświadczenia, dokonane zgodnie z programem, dały wyniki wyśmienite. Z wyników tych przekonał się, że, chcąc zbadać bliżej właściwości promieni kosmicznych, będzie musiał dokonać jeszcze jednego lotu do stratosfery, jednakże w zupełnie odmiennych warunkach.

Za miejsce startu do swego trzeciego lotu obierze on wybrzeża zatoki Hudsonskiej w Kanadzie. Chodzi mu w tym wypadku o podjęcie badań w okolicach polarnych, w bliskości bieguna magnetycznego, w mie-

scach, gdzie linie magnetyczne przenikają do stratosfery.

Badania, podjęte podczas tego trzeciego z kolei lotu do stratosfery, będą decydujące dla poznania istoty promieni kosmicznych.

Z Nowego Jorku donoszą, iż Jan Piccard, aptekarz w Wilmington w stanie Delaware, brat uczonego, oświadczył, że prof. Piccard informował się u niego co do możliwości startowania balonu znad zatoki Hudsonskiej. Jan Piccard nawiązał kontakt z uczonymi amerykańskimi, którzy przyrzekli wyjednać u władz amerykańskich wszelkie udogodnienia dla prof. Piccarda.

Jak wynika z doniesień porannej prasy rzymskiej, moment lądowania był jednak dość ryzykowny. Gdy gondola balonu opuściła się tuż nad ziemię, profesor Piccard wyrzucił kilka lin, które schwycili wieśniacy. W tej chwili balon poderwał się do góry, wieśniacy puścili liny, aby nie być porwanymi w powietrze. Balon poderwał się wówczas na 50 metrów, a profesor Piccard zrzucił balast i otworzył wentyle. Balon opuszczał się szybko ku ziemi, a gondola uderzyła kilka razy dość silnie o grunt. Obawiano się, iż pasażerowie gondoli wyjdą silnie potłuczeni. Wszystko jednak zakończyło się szczęśliwie i dwaj uczeni z uśmiechem wydobyli się nazewnątrz.

Czesi o polskiej potędze morskiej.

Morawska Ostrawa. Wychodzące w Bernie morawskim „Lidove Noviny“ publikują artykuł p. t. „Polska jako potęga morską“, w którym stwierdzają, że w czasie, gdy niemiecka propaganda używa wszelkich środków, by upozorować swoje nieistniejące prawa do Pomorza, naród polski, jego rząd i wszystkie grupy polityczne zjednoczyły się w planowej akcji, której celem jest zamianowanie przed całym światem nie-

ugiętej woli Polaków bronięcia swego dostępu do morza wszelkimi środkami.

Gdyż rozwinęła się na groźną konkurentkę wielkich portów niemieckich. Obecnie, twierdzi pismo, nadszedł czas rozbudowy przez Polskę własnego portu wojennego i floty wojennej. Nacjonaliści niemieccy dobrze sobie zdają sprawę ze znaczenia Polski na morzu i dlatego głównie tak rozwijają swą kampanię przeciwko Gdyni — kończy dzień-

Ks. Prymas Hlond w Danii.

Kopenhaga. Wczoraj pociągiem berlińskim przybył do Danii prymas Polski kard. Hlond. Na granicy duńskiej w miejscowości Gjedser powitał prymasa sekretarz poselstwa Leitgeber. Na przystanku Orehoved, na wyspie Falster oczekiwali prymasa i witały uroczyste delegacje stowarzyszeń polskich oraz tłumy wychodźców, młodzieży i dzieci. Ks. kardynał, wzruszony serdeczną manifestacją, błogosławił rodaków.

Na dworcu w Kopenhadze oczekiwał prymasa poseł R. P. Sokolnicki, licznie zgromadzone duchowieństwo z biskupem na czele i delegacje miejscowej kolonii polskiej. Prymas jest na czas pobytu swego w Kopenhadze gościem ministerstwa Sokolnickich i zamieszkał w poselstwie polskim.

Aresztowanie sekretarki Ghandiego.

Londyn. Z Bombaju donoszą o aresztowaniu znanej sekretarki Ghandiego, miss Slade. Aresztowanie zwolenniczki Mahatmy, córki angielskiego admirała, nastąpiło naskutek powrotu jej do Bombaju wbrew zakazowi policji.

Stan oblężenia w stanie Illinois.

Nowy Jork. W związku z zaostreniem się konfliktu o place w górniczym okręgu stanu Illinois oraz wzrastającym rozgoryczeniem wśród górników, władze ogłosiły w całym okręgu stan oblężenia.

Coraz częściej mnożą się akty terrorystyczne. W miejscowości górniczej Orient zastrzelony został w biały dzień na ulicy sekretarz związków zawodowych. We wszystkich miejscowościach dochodzi do krwawych starć między strajkującymi górnikami a policją.

Do okręgu górniczego sprowadzono 1500 policjantów, którzy mają miejscowym władzom pomagać w utrzymywaniu spokoju. Akcja policji skierowana jest przede wszystkim przeciw komunistom, którzy organizują marsz strajkujących na Taylorville.

Konfiskata majątków monarchistów.

Madryt. Izba deputowanych omawia z wielkim ożywieniem projekt konfiskaty majątków osobistości zamieszanych w spisku monarchistycznym. Wniosek ten izba przyjęła 262 głosami przeciw 137.

Chore kobiety otrzymują przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka - Józefa lekkie wypróżnienie, przyczem połączone to jest nieraz z nadzwyczaj dobroczynnym działaniem na chore organy. Zadać w aptek. i drogerjach.

Znowu katastrofa kolejowa.

Kraków. We środę wieczorem pociąg osobowy, zderzając się z Tarnowa do Krynicy najechał na stojący na stacji kolejowej Kamionka Wielka pociąg towarowy. Skutkiem zderzenia 27 osób z pośród pasażerów pociągu osobowego doznało kontuzji od spadających pakunków.

Katastrofa nie przybrała poważniejszych rozmiarów. Według dotychczasowych informacji, winę ponosi zwrotniczy, który nie przełożył na czas zwrotnicy oraz maszynista, który widząc na torze stojący pociąg towarowy, nie zatrzymał na czas pociąg.

Nowy rekord lotniczy.

Paryż. Lotniczka Meri Heilt ustaliła nowy rekord kobiecy w wysokości, osiągając na swym samolocie 10.200 metrów. Poprzedni rekord był osiągnięty przez Amerykankę Smith w roku 1930 wzniosła się na 8.357 metrów.

Autobus w przepaści.

Paryż. Autobus pocztowy, utrzymujący regularną komunikację między Fezem a Meknes w Maroku zderzył się niedaleko Sidi-Buzakki z samochodem ciężarowym i runął w przepaść. W katastrofie zginęło 5 osób, 10 odniosło ciężkie rany. Wszyscy pasażerowie byli tubylcami.

Anglia a sprawa zbrojeń Niemiec.

Paryż. „Echo de Paris“ donosi z Londynu, że rząd angielski rozważał już żądanie Niemiec w sprawie równouprawnienia pod względem uzbrojenia, jednak w sprawie tej istnieją w łonie rządu angielskiego wielkie rozbieżności. Minister spraw zagranicznych pragnie uwzględnić uczucia narodowe Niemiec, aby zapobiec, by w razie rozbicia pertraktacji Niemcy nie podjęły zbrojeń bez oglądania się na sygnatury traktatu wersalskiego. Admiralicja natomiast podkreśla, że równouprawnienie Niemiec w dziedzinie zbrojeń lądowych stworzyłoby precedens i zachęciło ich do żądania równouprawnienia także w dziedzinie zbrojeń morskich i powietrznych.

Katastrofy lotnicze we Francji.

Paryż. Wczorajszy dzień był dniem żałoby dla lotnictwa francuskiego. Zginęło 5-ciu lotników, 4ch odniosło ciężkie rany. Pod Chalons sur Marne spadł na ziemię samolot z 4-ma lotnikami, dwu zabiło się na miejscu, pozostałych dwu w stanie bardzo ciężkim odwieziono do szpitala. W pobliżu Marsylii zapalił się w powietrzu samolot, w którym znajdowało się trzech ludzi. Z podpalonych szczątków wydobyto tylko zwęglone zwłoki. Pod Lyonem przebiegł się samolot wojskowy podczas startu. Dwaj lotnicy odnieśli ciężkie rany.

W kopalni węgla

Powieść z życia górników.

10) (Dokończenie.)

O nieszczęściu w kopalni dowiedziała się matka Franciszka z ust syna, tak więc oszczędzono jej troski o los jego.

Pod jej i starego Dorożały opieką wnet się Franciszek z ran swoich wyleczył.

Wszyscy towarzysze składali mu życzenia z powodu szczęśliwego uniknięcia śmierci. Pierwszym, który go odwiedził, aby mu swą radość wyrazić, był sztygar Korn.

— Pan Bóg radzi o swej czeladzi — mówił Korn — wszystko się wyjaśniło. Ponieważ Sturm opowiadał o tobie dyrektorowi, więc się więcej osobą twoją zainteresowano, tembardziej, że towarzysze nie obawiając się więcej Sturm, głośno zaczęli rozprawać o jego nienawiści ku tobie. Tak pan radca jak i dyrektor stawiają dzisiaj ciebie innym robotnikom za wzór, iżś swego wroga nie opuścił, ale starałeś się z narażeniem

własnego życia, ratować go. O zajęciu w ogródku dyrektor także się dowiedział, był bardzo na Sturmą oburzony. Jak mi sam mówił, nie dał on też żadnego Sturmowi polecenia, aby miał was do pracy w Dzień Zaduszny zmuszać, tylko miał się z tobą porozumieć.

— Bogu niech będą dzięki — westchnął Franciszek.

— Wczoraj byłem u pana radcy — kończył Korn — opowiedziałem mu, jak pilnie pracujesz i jak się przykładnie zachowujesz.

— Bóg zapłać panu — zawołał Franciszek, podając rękę Kornowi. — Niech Pan Bóg panu wynagrodzi!

— Nie dziękuj mi, rzetelna praca powinna być wynagrodzona, a zasługa uznana.

Kiedy Franciszek zupełnie wyzdrowiał i mógł iść do pracy, kazągo przywołać do siebie pan radca W.

Zaledwie Franciszek wszedł do biura radcy i stanął nieśmiało przy drzwiach, tenże zbliżył się do niego, podał mu rękę i rzekł poważnie:

— Przybliży się, młodzieńcze — i poprowadził go na środek pokoju. — Dowiedziałem się o twoim bohaterskim, pełnym poświęcenia czynie. Kazałem cię przywołać, aby ci ustnie podziękować i wyrazić moje uznanie. Szlachetny czyn znajdzie zawsze należyta zapłatę; nie zbaczaj nigdy z drogi prawej, pozostawaj, czem jesteś; postępuj, jak dotąd postępowałeś, a zawsze na pomoc moją liczyć możesz. Oto przekaz na 300 marek, które ci z kasy kopalni wypłaca. A w przyszłości, gdy się żenić będziesz, z chęcią ci dopomogę.

Franciszek ledwie zdołał ze wzruszenia wypowiedzieć kilka słów podziękowania.

Tymczasem radca W. wrócił do swego biurka, wyjął z niego jakiś papier i z uśmiechem podał go Franciszkowi i kazał mu czytać.

Papier ten zawierał pismo następującej treści:

„Niżej podpisany mianuję niniejszym sztygara Korna nadsztygarem, górnika Franciszka Kuźme sztygarem, a robotni-

ka Kurpasa dozorcą szybu. Stary Dorożała, w dowód uznania długoletniej i wiernej pracy, otrzyma chleb łaskawy z pensją 60 marek miesięcznie.

W., radca handlowy.“

— No jakże, jesteś zadowolony? — zapytał radca.

— O, nad wyraz jestem szczęśliwy! — zawołał Franciszek — jakże się będzie matka moja cieszyła!

Dnia tego nie było końca radości w domku Kuźmy i starego Kurpasa.

W kilka miesięcy później odbył się ślub Franciszka z Basią.

Górnicy dumni byli z tego, że uznano pracę ich towarzysza i odznaczono go urzędem w kopalni. Polacy i katolicy mówili:

— Prosta droga — najlepsza. Kto nie wyrzeka się wiary ojców swoich i języka ojczystego, a przytem spełnia sumienie obowiązki swoje wobec Boga i ludzi, tego i innoplemieńcy i innowiercy szanować muszą.

K o n i e c .

Kronika bieżąca

Sobota
20
sierpnia

Św. Bernarda (opata, wyznawcy), Dr. Kościoła, ur. 1091, † 1153).
Samuela, pror. i św. Lucjusza.
Słow.: Sobiesław.

*

Jutro, niedziela, 21 sierpnia: 14 po Ziel. Św. Św. Joanny Franciszki Fremiot de Chantal.

W poniedziałek, 22 sierpnia: Oktawa Wniebowzięcia N. M. P. Św. Tymoteusza męczennika.

Wschód Zachód

Słońca o godz. 4.40, o godz. 18.53
Księżyc o godz. 20.07, o godz. 9.16

Z historii śląskiej.

20 sierpnia. 1454. Miasto Koźle wygorzało całe. Ostały się nietknięte ogniem: kurja komtura, szkoła, łaźnia i trzy domki. — 1629. Wojska duńsko-wajmarskie nie zdobyły Gliwic i zwróciły się w stronę Bytomia. — 1642. Starosta bytomski zażądał od miasta Tarn. Gór 5 tysięcy talarów (na co? niewiadomo). — 1683. Król. Jan III Sobieski, polski, który był wyruszył z Krakowa 15 sierpnia, przejechał granicę ziemi raciborsko - opolskiej pod Będzinem, skąd ruszył cały orszak do Bytomia, a stąd do Piekar. — 1774. W Ozimku (pow. opolski) nastąpiło uruchomienie huty żelaznej, której założycielem był Fryderyk II. król pruski. — 1810. Rząd pruski zniósł gimn. łacińskie w Rudach, założone 3 listopada 1744. — 1923. Umarł Teofil Królik w Tarnowskich Górach, dawniejszy poseł do niem. parlamentu. Dożył lat 72. — 1929. Umarł ks. Jerzy Włodarczyk, emerytowany proboszcz w Szerokiej (pow. pszczyński).

21. sierpnia. 1361. Cesarz niemiecki, Karol IV, będąc w Pradze, oddał księciu Mikołajowi I opawsko - raciborskiemu miasteczko Cukmantel i zamek Edelstein z całą przynależnością, które był kiedyś zabrał jego ojciec za podszeptem współzawodnika. — 1471. W Pradze odbyła się koronacja królewicza polskiego Władysława. Dynastia jagiellońska zasiadła na tronie czeskim i obejmowała zwierzchnictwo nad Śląskiem. — 1683. Król. Jan III Sobieski polski, przenocował z swoim wojskiem na polach tarnogórskich, skąd wyruszył do Gliwic, gdzie przy bramie został powitany. — 1900. W Jędrysku odbyło się poświęcenie nowozbudowanego kościoła na cześć św. Józefa. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Nerlich z Piekar. — 1911. W starym kościółku św. Jacka (zbud. 1801 r.) na Rozbarku odprawiono nabożeństwo ostatni raz.

Po uroczystościach na Jasnej Górze.

W uroczystościach jasnogórskich z udziałem Głowy Państwa wzięło udział — jak donosiliśmy — około czterystu tysięcy wiernych. Największą pielgrzymką była pielgrzymka łódzka, osobie prowadzona przez księdza bisk. Tymienieckiego; po niej idą inne większe pielgrzymki z Lublina, Białej Podlaskiej, Wieruszowa, Ostrowi Mazowieckiej, Wilna, Otwocka, Koniecpola, Płocka, Wielunia, Piotrkowa, Kalisza, Sosnowca, Gniezna, Sieradza, Bydgoszczy, Poznania, Krakowa, Katowic i z łowickiego, ze Żłakowa. Pieszko przybyło około 50.000 pątników. Obecnych było na uroczystościach także dużo Polaków z zagranicy, pojedynczo przybyłych oraz cudzoziemców. Uwagę zwracali na siebie górnicy, pielgrzymi z Zagłębia, w kostiumach ludowych, oraz wycieczka studentów politechniki wojennej z Paryża w uniformach galowych. Francuzi 15 bm. rano przystąpili do Komunii św. w katedrze św. Rodziny, a potem wzięli udział w procesji z Cudownym obrazem, sumie pontyfikalnej, przed Szczytem, byli przedstawieni Panu Prezydentowi i zaproszeni na wspólny obiad w refektarzu klasztornym.

— Ważne obrady Związku Zakładu Ubezpieczeń. W końcu sierpnia odbędzie się w Warszawie nadzwyczajne po-

Dziwny spacer pieruna w Modrzejowie.

Podczas burzy, jaka przeszła nad Modrzejowem, w osadzie robotniczej, odległej o kilka kilometrów od Sosnowca (tuż przy Mysłowicach) miał miejsce rzadki wypadek wędrowki pioruna po domach.

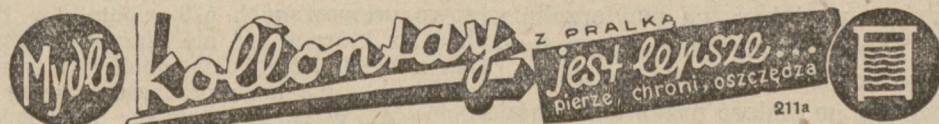
Ludność Modrzejowa żyje pod wrażeniem tego niesamowitego wypadku, przyczem opowiadane są na ten temat najrozmaitsze, nieprawdopodobne wersje. Piorun wpadł do kancelarii urzędu gminnego, trafiając w aparat telefoniczny. Nie czyniąc nikomu najmniejszej krzywdy, wyleciał oknem, poczem wpadł do kancelarii kierownika szkoły, gdzie lekko kontuzjował woźną Klesową

i jej syna. Następnie również oknem wydostał się na zewnątrz i wpadł z kolei przez uchylone drzwi do sklepu Hochzeita przy ul. Rynek, gdzie znajdowało się kilka osób. Rozległy się przeraźliwe krzyki niewiast i dzieci.

Piorun następnie nie czyniąc nikomu i tym razem żadnej krzywdy, obleciał wokoło sklep, poczem oknem wydostał się na ulicę po to, aby wpaść do następnego sklepu mleczarni skąd znów wydostał się na ulicę i po rymnie spłynął do ziemi. Właścicielka mleczarni, która znajdowała się w sklepie, uległa z przestraszu silnemu omdleniu.

siedzenie rady zarządzającej Związku Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych. Posiedzenie to będzie b. doniosłe dla ogółu pracowników umysłowych, gdyż przedmiotem narad będą wnioski komisji zarządzającej Z. U. P. U. warszawskiego, dotyczące podwyższenia składki pracowniczej o 2 procent i obniżenia świadczeń dla bezrobotnych pracowników umysłowych o 10 procent. Do tej pory nie jest wiadomo, jakie stanowisko zajmą przedstawiciele trzech innych zakładów, a mianowicie poznańskiego, łwowskiego i śląskiego. Z uwagi na ciężką sytuację zakładów w dziedzinie ubezpieczeń od bezrobocia — władze nadzorcze uznały sprawę zmiany statutu Z. U. P. U. za tak pilną, że odwołały z urlopu dyrektora Związku zakładów p. Pasternaka.

— Tępienie rdzy zbożowej. Wszystkie stacje ochrony roślin w Polsce, w liczbie 11, przystąpiły do tępienia berberysu, jako rozsładnika rdzy zbożowej. — Berberys rośnie dziko w formie dużych krzewów na skrajach lasów i na stokach gór. Rolniczy instytut naukowy w Puławach podjął tępienie berberysu w Kazimierzu nad Wisłą, gdzie rośnie on w dużych ilościach na wzgórzach. Krzewy berberysu są wycinane, a doły zasypywane solą, która uśmierca korzenie rośliny. W Kazimierzu nad Wisłą zarządzane będzie sadzenie innych roślin w miejsce berberysu. Podobną akcję podjęto w całym kraju, a przede wszystkim w okolicach, które w r. b. dotknięte są kleską rdzy na pszenicy. Za pośrednictwem organizacji i kółek rolniczych wezwano też rolników w całym kraju do energicznego tępienia perzu, na którym rdza zbożowa może łatwo przetrwać.

— Nocna służba na poczcie. Ministerstwo poczt i telegrafów wydało przepisy wykonawcze do uchwały rady ministrów w sprawie wynagradzania za nocną służbę funkcjonariuszy służby pocztowej, telegraficznej i telefonicznej. Na podstawie tych przepisów, do pobierania dodatków za nocną służbę uprawnieni są funkcjonariusze etatowi, przewidywani i praktykanci. Wypoczynek

po służbie całonocnej trwa nie dłużej, niż 30 godzin; nie uważa się jednak za przekroczenie tego okresu rozpoczęcia służby dnia następnego w przeciągu całej pierwszej godziny po ukończeniu 30-godzinnego wypoczynku. W wyjątkowych wypadkach za zezwoleniem ministerstwa poczt i telegrafów odpoczynek po służbie całonocnej trwać może dłużej, niż 30 godzin.

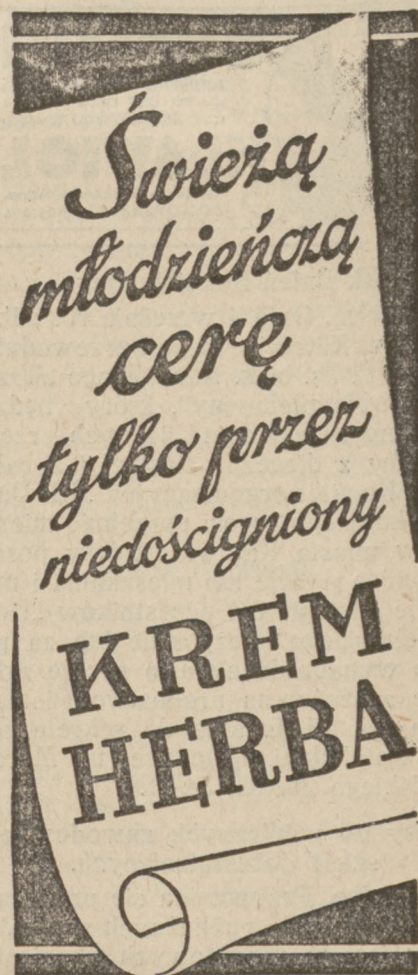
— Renty górników we Francji. Grupa deputowanych parlamentu francuskiego wniosła do Izby projekt ustawy o rentach dla górników. Ponieważ projekt ten dotyczy rent dla wszystkich górników, bez względu na przynależność państwową, posiada on doniosłe znaczenie dla Polaków, zatrudnionych w kopalniach francuskich. Projekt ustawy przewiduje normalną rentę górnika w wysokości 6000 frs. rocznie dla górników, którzy przepracowali co najmniej 30 lat. Każdy górnik, który co najmniej przez 3 lata opłacał składkę na fundusz emerytalny, ma prawo do renty w wysokości 1200 frs. rocznie, o ile przepracował 3 do 10 lat. Za każdy następny rok pracy po 10 latach, renta wzrasta o 240 frs. rocznie. Renta dla niezdolnych do pracy z powodu kalectwa, odpowiada wysokości renty starczej. Prawo do niej ma każdy inwalida pracy, który utracił zdolność do pracy w wysokości nie mniej 50 proc. Wiek uprawniający do pobierania renty starczej określony został na 54 lata.

Województwo śląskie.

* Z tajemnic gospodarki księcia pszczyńskiego. Jak donoszą dzienniki, zarząd dóbr ks. pszczyńskiego wniósł skargę do prokuratora przeciwko dwu swoim oficjalistom, zarzucając im sprzeniewierzenie 200 tysięcy zł. Tymcza-

sem w śledztwie okazało się, że oficjaliści owi nie sprzeniewierzyli pieniędzy, lecz użyli ich na prezenty dla urzędników państwowych w myśl okólnika generalnego dyrektora Pistoriusa, zarządzającego majątkiem ks. pszczyńskiego. Wobec tego prokurator umorzył dochodzenie przeciw owym dwu oficjalistom, a wytoczył śledztwo przeciw gen. dyrektorowi Pistoriusowi o uprawianie przekupstwa wobec urzędników państwowych. W czasie śledztwa okazało się, że dyrektor Pistorius pobiera rocznie 20 tysięcy dolarów, to jest 180 tysięcy złotych. Zaznaczyć trzeba, że ks. pszczyński zalega z podatkami na olbrzymie sumy. Przed kilku miesiącami odpisano mu podatków coś na 6 czy 7 milionów złotych, a na resztę poszedł ze skargą aż do Ligi Narodów.

* Kabel telefoniczny Kraków — Katowice. Z końcem lipca rb. nastąpiło uruchomienie kabla telefonicznego na odcinku Katowice — Kraków. W ten sposób praca przy budowie pierwszej wielkiej magistrali kablowej Warszawa — Katowice — Cieszyn z odgałęzieniami do Gliwic i Krakowa została zakończona. W ślad za innymi miastami, leżącymi na szlaku kabla, uzyskała również Kraków doskonałą i ułatwioną komunikację telefoniczną z Warszawą, Łodzią oraz z Zagłębiem górnośląskim i dąbrow-

"Do nabycia już od Zł. 0.90"

skiem, jak również z zagranicą za pośrednictwem sieci telefonicznych kablowych czechosłowackiej i niemieckiej. Z dniem 1 sierpnia rb. oddano do eksploatacji następujące bezpośrednie połączenia telefoniczno - kablowe: Kraków — Warszawa (6 przewodów), Kraków — Łódź (1), Kraków — Częstochowa (2), Kraków — Katowice (8), Kraków — Sosnowiec (1), Kraków — Bielsko (5). Uruchamianie połączeń zagranicznych z Berlinem, Pragą czeską i Wiedniem jest w toku.

* Konferencja w sprawie wsparcia dla robotników krótko-pracujących oraz znajdujących się na urloпах turnusowych. W piątek, dnia 19 sierpnia odbyła się u p. wojewody dr. Grażyńskiego konferencja przedstawicieli wszystkich związków zawodowych w sprawie doróżnej pomocy dla robotników krótko-pracujących oraz znajdujących się na urloпах turnusowych. Po omówieniu i rozpatrzeniu wniosków, przedłożonych przez przedstawicieli związków zawodowych p. wojewoda oświadczył, że należy sporządzić listę krótko-pracujących i urlopowanych, poczem tym wszystkim wyznaczona zostanie zapomoga do różna.

* Strajk na kopalni „Florentyna” w Łagiewnikach. Na kopalni „Florentyna” wybuchł w ubiegły czwartek strajk, który trwał do piątku. Przyczyną wybuchu strajku było niewypłacenie robotnikom miesięcznych zarobków. Robotnicy otrzymali tylko 40% zarobku, resztę dyrekcja kopalni im nie wypłaciła. Pracę porzuciło około 150 robotników. W dniu wczorajszym specjalna delegacja, złożona z członków rady załogowej udała się do Katowic na konferencję do Wspólnoty Interesów. Na konferencji tej dyr. Sznappa oświadczył, że z powodu braku pieniędzy dyrekcja kopalni nie może w tej chwili wypłacić całkowitych zarobków, oraz że obecnie toczą się układy z Bankiem Polskim w Warszawie w sprawie uzyskania pożyczki. Po tem oświadczeniu delegacja wraz z byłym posłem Kotem udała się do wojewody śl.

Z Katowickiego

Szofer przed sądem.

Katowice. Szofer Dz., jadąc z Małej Dąbrowki do Siemianowic samochodem najeżdżał na 10-letniego Egona Kilke, który odniósł ciężkie obrażenia. W czwartek szofer stanął przed sądem, oskarżony o spowodowanie urazu cielesnego. Okazało się, że chłopiec był umysłowo nierozwinięty i zupełnie bez opieki. Sąd uznał szofera niewinnym i uwolnił go. Winę ponoszą ci, którzy mają mieć opiekę nad chłopcem, tembardziej, że jest on umysłowo upośledzony.

ODCISKI
zgrubiała skóra i brodawki
usuwa bez bólu i bez
powolnie znany od 1/2 wieku

KLAWIOLI
FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA
„AD. KOWALSKI”, WARSZAWA

III. Dzień Rekolekcyjny.

Katowice. Dnia 4 września rb. odbędzie się w Katowicach pod przewodnictwem J. E. ks. bisk. Adamskiego „Trzeci Dzień Rekolekcyjny”, który będzie połączony ze zjazdem licznych rzesz katolików z diecezji śląskiej i z całej Polski. Komitet organizacyjny „III. Dnia Rekolekcyjnego” prosi uprzejmie mieszkańców miasta Katowic, którzy posiadają wolne pokoje lub mieszkania i mogliby je odstąpić dla uczestników „Dnia Rekolekcyjnego” bezpłatnie lub za pewnym wynagrodzeniem, o rychłe zgłoszenie adresów na prośbę Piotra i Pawła tel. 15-85, albo do sekretariatu Akcji Katolickiej, Katowice, ul. Marsz. Piłsudskiego 20, tel. 34-01.

Wpisy do publicznych zawodowych szkół dokształcających.

Katowice. Przypomina się pracodawcom, że wpisy do publicznych szkół dokształcających zawodowych na pierwsze półrocze roku szkolnego 1932-33 odbędą się w dniach od 20—31 sierpnia rb. Obowiązkowi zgłoszenia podlegają wszyscy pracownicy młodociani, zatrudnieni u rzemieślników wzgl. przemysłowców, przyjęci do pracy po dniu 1 lutego 1932 r. Zgłoszenia przyjmują kierownicy publicznych szkół dokształcających zawodowych I i II. w Katowicach, ul. Jagiellońska 18, od godziny 16 do 18. Uczenie terminujące w krawiectwie damskim, modniarstwie, bieliźniarstwie i fryzjerstwie oraz osoby zatrudnione w handlu i biurach zgłaszają się w kancelarii publicznej szkoły dokształcającej zawodowej V. (żeńskie) i VI. (męskiej) mieszczącej się w gmachu szkoły powszechnej przy ul. Bartosza Głowackiego, w tych dniach w godzinach od 11—13 i od 16—18. Przy wpisie przedłożyć należy: 1. dokładnie wypełnione zgłoszenie, 2. ostatnie świadectwo szkolne, 3. umowę o naukę.

Pod uwagę kupcom i handlarzom towarów kolonialnych i spożywczych.

Katowice. Magistrat — komisja do badania cen — zwraca uwagę kupcom i handlarzom towarów kolonialnych i spożywczych na obowiązek wywieszenia w swoim lokalu sprzedaży itp. dobrane czytelnego i widocznego z zewnątrz cennika, w którym winne być uwidocznione ceny sprzedaży znajdujących się na składzie towarów. Nie wolno odmawiać kupującym sprzedaży towarów w ilościach zwyczajnych w handlu drobnym, po ogłoszonych cenach, za zapłatą w gotówce, również nie wolno uzależniać tego od zakupu innych towarów. Winni niewywieśzenia cennika karani będą w myśl § 19 obwieszczenia o utworzeniu komisji do badania cen i uregulowania aprowizacji z dn. 25 września, 4 listopada 1915 r. i 6 lipca 1916 r. karą grzywny do 150 zł. lub aresztem do 4 tygodni.

Złodzieje na swój sposób unieruchomili hutę.

19 bm. wczesnym rankiem pomiędzy hutą „Jerzego” a hutą „Wiary” w Siemianowicach, nieznani dotychczas sprawcy w celu kradzieży przecięli kabel podziemny o napięciu 6000 volt, skutkiem czego szyb „Fany” huta „Teresy” i dworzec kolejowy w Siemianowicach pozostały bez światła, ponadto unieruchomiony został wentylator na kop. „Fany”, dostarczający powietrze do podziemi kop. Hohenlohe. Robotnicy tej kopalni w ilości 131 osób znajdujących się w tym czasie w podziemiach kopalni, zmuszeni byli z braku powietrza wyjechać na powierzchnię. Skutkiem uszkodzenia kabla unieruchomiona została również, aż do naprawy tego uszkodzenia huta Teresy. Dochodzenia celem wykrycia sprawców usiłowanej kradzieży oraz przecięcia kabla, co mogłoby spowodować nieobliczalne w swej grozie skutki, prowadzi policja. (k)

Jak sobie radzą chorzy bezrobotni?

Król. Huta. Ciężki bardzo okres przeżywają obecnie nasi bezrobotni. Niemal codzień pisze się o zwolnieniach z pracy robotników, przez co armia bezrobotnych zwiększa się z dnia na dzień a o poprawie nikt nie słyszy. Jak wiadomo, zasiłki bezrobotnych otrzymywane z funduszu bezrobocia niezawsze wystarczają na utrzymanie całej rodziny, to też bieda, a co jeszcze gorsze — choroba, coraz częściej zagląda do mieszkań rodzin pozbawionych pracy i zasiłków. Taki los spotkał bezrobotnego Ernesta Maleskiego. Maleski nie mając pieniędzy na utrzymanie, coraz bar-

dziej zapadał na zdrowiu. Do lekarza nie mógł się udać, bo nie miał na to pieniędzy, a o dostaniu się do szpitala nie można było marzyć. Wpadł jednak na dobry pomysł. Albowiem kiedy dostał ataku (chorował na kamienie żółciowe) udał się na ulicę, gdzie upadł. Na szczęście ulicą przechodził patrol policyjny, który powiadomił władze policyjne, a następnie pogotowie ratunkowe. W niespełna 10 minut chory znalazł się w szpitalu, gdzie spodziewa się otrzymać ciepłej strawy, której już od kilku dni w ustach nie miał. Takim to cudem bezrobotny chory dostał się do szpitala.

Sąd rozpatruje sprawę kradzieży, dokonanej w Bytomiu.

Katowice. Przed sądem toczyła się sprawa przeciwko Brunonowi Baniurze i Erykowi Golaszczykowi za kradzież instrumentów muzycznych w „Konzert-hausie” w Bytomiu. Sprawa miała się następująco: 16 czerwca zgłosił się niejaki Capiński do kapelmistrza Śladka w Siemianowicach i ofiarował mu instrumenty muzyczne za 1000 zł. Śl. przekonaawszy się, że instrumenty są o wiele droższe i powziął podejrzenie, że instrumenty zostały skradzione. Udał się więc na policję i zawiadomił o propozycji Capińskiego. Wkrótce Capińskiego ujęto i przyciśnięto go do muru. Zznał on, że instrumenty skradł Eryk Golaszczyk, Paweł Stelmach i Baniura. Po tych zeznaniach aresztowano Brunona i Ryszarda Baniurów oraz Golaszczyka, a znalezione u Baniury instrumenty skonfiskowano. Stelmacha nie można było odnaleźć. Sprawę rozpatrywał sąd okręgowy. Na ławie oskarżonych zasiadli tylko Brunon Baniura i Golaszczyk. Oskarżenie nie obejmowało Ryszarda Baniury i Stelmacha, a Capiński nie został doprowadzony. Sąd sprawę odroczył.

Porzucenie dziecka.

Bogucice. Dnia 18 b. m. wieczorem znaleziono w altance przy zakładzie ks. Markiejski ul. Leopolda w Bogucicach, około 2-mies. dziecko, ubrane w białą koszulkę, które odstawiono do szpitala dla dzieci w Katowicach. (k)

Znowu wypadek na dzikim szybie.

Szopienice. Dnia 18 bm. po południu w czasie wydobywania węgla z dzikich kopalni na polach pomiędzy Szopienicami a Zawodzielem w głębokości 8 mtr. zasypany został 21-letni Mateja Lud. z Szopienic, ul. Warszawska 12. Funkcjon. straży pożarnej z kop. Giesche zdołali zasypanego wydobyć na powierzchnię, poczem pogotowie ratunkowe odstawiono go do szpitala gminnego. (k)

Przejechany na śmierć przez samochód.
Janów. Dnia 18 bm. w południe jadący ul. Janowską w Janowie samochód półciężarowy najechał na przebiegającego przez jezdnię 5-letniego Müllera z Szopienic, Krakowska 17, skutkiem czego wymieniony poniósł śmierć na miejscu. (k)

Ujęcie komunistów.

Nikiszowiec. Na szybie „Carmer” ujęła w czwartek policja czterech agitatorów komunistycznych, którzy usiłowali wywołać zaburzenia. (k)

Z Król. Huty

Przytrzymanie oszusta.

Król. Huta. Na niezwykle sposób wyludzenia pieniędzy wpadł niejaki Emanuel Mansfeld. Udał on się w ubiegły piątek rano do jednej z tutejszych cukierni, gdzie zamówił sobie dwa ciastka. Po spożyciu tychże wyjął 20-złoty banknot i zapłacił za ciastka. Kiedy bufetowa wypłaciła mu resztę z 20 zł., ten grzecznie poprosił o zwrot banknotu, oświadczając, że znalazł w kieszeni jeszcze trochę drobnych pieniędzy. Bufetowa nie przeczuwając nic złego, wręczyła mu 20 zł., zaś ten oddał jej tylko 16 zł. Wypadek powyższy zauważył pewien mężczyzna. W międzyczasie M. zdołał się ulotnić, został jednak na ulicy przez policję przytrzymany i odtransportowany do więzienia. Mansfeld ma

więcej takich sprawek na sumieniu; ostatnio bowiem oszukał on w ten sam sposób rzeźnika Wernera.

Wpisy na kurs stenografii polskiej i ćwiczenia na maszynach.

Król. Huta. Towarzystwo stenograficzne „Piaś” w Król. Hucie rozpoczyna z dniem 1 września rb. nowy kurs stenografii polskiej i ćwiczenia na maszynach. Wpisy przyjmuje się codziennie od godz. 17—19 w gimnazjum w Król. Hucie przy ul. Gimnazjalnej od dnia 22 sierpnia do 1 września rb. włącznie.

Wycieczka abstynentów.

Król. Huta. Katolickie koło abstynentów w Król. Hucie urządza dnia 21 sierpnia rb. (w niedzielę) pieszo wycieczkę do lasu hajduckiego, gdzie nastąpią różne zabawy i pogadanka towarzyska. Zbiórka o godz. 13 dla abstynentów części północnej przy szkole 15-ej, zaś dla części południowej przy szkole w Nowych Hajdukach. Uprasza się wszystkich członków oraz miłośników trzeźwości o liczny udział.

Amatorzy pomidorów.

Król. Huta. Nieznani dotychczas sprawcy włamali się do ogródka Jana Hazege, położonego przy ul. Wandy, skąd skradli przeszło 1 centnar pomidorów.

Ożywienie ruchu budowlanego.

Liczba mieszkańców miasta wynosiła w lipcu 80.651. Jak wykazała statystyka magistratu, w ciągu II kwartału rb. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 225 osób. Ruch budowlany w ostatnim czasie ożywił się. W budowie znajduje się 6 domów, ukończono i oddano do użytku w sierpniu br. 9 domów mieszkalnych. (kr)

O zapomogi dla turnusowo urlopowanych robotników.

Wczoraj pod przewodn. prezesa Kubika odbyła się konferencja Zespołu Pracy Zw. Metal. Tematem obrad była sprawa turnusowo urlopowanych 670 robotników Huty Król., z których 164 nie otrzymało wsparcia z Fund. Bezrobocia, ponieważ w myśl ustawy — nie mają przepracowanych 156 dniówek w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Postanowiono zwrócić się do Min. Pracy i Op. Społ. o ewentl. zmianę powyższej ustawy oraz do Kom. demob. aby spowodował przyjęcie zpowrotem 156 robotników do pracy a w ich miejsce urlopował innych robotników uprawnionych do pobierania wsparcia. (kr)

Z Świętochłowickiego

Uroczysty obchód założenia Katolick. Koła Abstynentów.

Nowy Bytom. Z okazji rocznicy założenia Katolickiego Koła Abstynentów w Nowym Bytomiu odbędzie się w niedzielę, dnia 21 sierpnia rb. o godz. 17 w sali p. Holszauerowej uroczysta akademja. Na porządku obrad wykład oraz złożenie przyrzeczenia. Na uroczystość też zaprasza się wszystkich zwolenników trzeźwości. (s)

Tragiczna kąpiel.

Lipiny. Onegdaj po południu y czasie przerwy obiadowej przybył na brzeg stawu, należącego do spółki akcyjnej Lipiny, Wilhelm Pietrek — ostatnio zamieszkały w Szarłocińcu, ul. Król. hucka 11. Rozebrawszy się, skoczył do wody, aby się wykąpać po ciężkiej pracy. W tym właśnie momencie poszedł na dno. Wydobyto go z wody po upływie około 15 minut i zastosowano środki ratunkowe. Nie odniosły one niestety żadnego skutku. Niebawem wniesiono do mieszkania Pietrkowej zimne już zwłoki topielca.

Nieostrożny rowerzysta.

Wielkie Piekary. Jadący rowerem drogą pomiędzy W. Piekarami a leśniczówką w Lipce, Laskowski Stanisław z W. Dąbrówki, najechał na 58-letniego inwalidę Wojtkowskiego Aleksę z W. Piekary, który doznał cięższych okaleczeń twarzy i nóg, a rowerzysta Laskowski przez upadek z roweru stracił przytomność. Po odzyskaniu przytomności odstawiono go do domu. Winę ponosi rowerzysta Laskowski, wskutek nieostrożnej jazdy. (s)

Przytrzymanie przemytu.

Karol Emanuel. Przytrzymany tu został przez strażnika granicznego Wilhelm Zawada z Rudy ul. Leona 6, który posiadał przy sobie 4 i pół kg. sacharyny. W czasie aresztowania go — Zawada porzucił jeszcze 1 i pół kg. sacharyny, rewolwer, oraz dwa noże. (s)

Furmanka w rowie.

Kamień. Na szosie wojewódzkiej furmanka Kacmana z Siemianowic wpadła do trzymetrowego rowu, skutkiem czego została zniszczona, zaś konie okaleczone. Wypadku w ludziach nie było. (s)

Wpisy na kurs stenografii polskiej.

Godula. Towarzystwo stenograficzne „Wiedza” w Goduli rozpoczyna z dniem 1 września rb. nowy kurs stenografii polskiej. Wpisy przyjmuje się codziennie od godz. 17—19 w powszechnej szkole w klasie IIIa w Goduli, od dnia 22 sierpnia do 1 września włącznie. (s)

Zakończenie strajku w hucie Bismarcka

Strajk w hucie Bismarcka w Wielkich Hajdukach został w ten sposób załatwiony, że część robotników wyraziła gotowość podjęcia pracy na dawnych warunkach, — 97 natomiast zostało przez dyrekcję huty zwolnionych z pracy. Na miejsce zwolnionych dyrekcja huty przydzielić chce robotników kwalifikowanych z innych oddziałów fabryki. (s)

Z Rybnickiego

Wpisy do publicznej szkoły dokształcającej zawodowej.

Rybnik. Wpisy nowoprzyjętych uczniów (terminatorów rzemieślniczych), oraz młodocianych pracowników przemysłowych i handlowych obojga płci w wieku od 14 do 19 roku życia, odbywać się będą codziennie od 20 do 30 bm. w kancelarii kierownika (stara szkoła, obok kościoła) w godzinach urzędowych od 14—16. Do zgłoszenia nowoprzyjętych uczniów i pracowników młodocianych, którzy dotąd do szkoły dokształcającej nie uczęszczali, obowiązani są pracodawcy. — Zgłaszający się uczniowie powinni bezwarunkowo przynieść ze sobą ostatnie świadectwo szkolne i umowę o naukę, wzgl. książeczkę roboczą.

Świętokradcy mają więcej kradzieży na sumieniu.

Radziejów. W związku z świętokradstwem dokonaniem w kościele radziejowskim, dowiadujemy się następujących ciekawych szczegółów. Zbiegły złodziej, Roman Dźwigała, został schwytany na granicy przez strażnika niedaleko Kobyli. Dochodzenia wytoczone obu świętokradcom wykazały, że włamali oni się w Zawadzie do szkoły, skąd skradli nauczycielom wielką ilość rzeczy. Część skradzionych przedmiotów udało się znaleźć. Następnie udowodniono świętokradcom jeszcze dwa włamania w Krzyszkowicach, gdzie w jednym wypadku skradli wino, a w drugim narzędzia rzemieślnicze. Narzędzia te używali włamywacze do swych licznych wypraw złodziejskich. Prawdopodobnie mają oni jeszcze więcej zbrodni na sumieniu. (r)

Z Tarnogórskiego

100 osób chciało się rzucić na pociąg z węglem.

W dniu wczorajszym obok toru kolejowego w Radzionkowie zebrali się około 100 osób w zamiarze kradzieży węgla z przejeżdżających pociągów towarowych. Policja, w stronę której rzucano kamieniami rozpedziła tłum przy pomocy pałek gumowych. Przeciwno kilku osobnikom prowadzone jest dochodzenie. (t)

Kacik literacko-naukowy.

Przegląd religijny.

(—) **Odnowienie zabytkowej dzwonnicy w Płocku.** Restauracja dzwonnicy w Płocku z czasów książąt Mazowieckich postępuje naprzód. Pod kierownictwem specjalistów przystąpiono obecnie do nakładania opasek z żelaznych szyn. Skoro będą założone opaski, nastąpi zalanie specjalną maszyną wszelkich dziur i pęknięć murów dzwonnicy. Następnie dokonane będzie wzmocnienie wieży przez założenie płyty betonowej pod całością murów i zabezpieczenie wewnętrzno-zewnętrzne od opadów.

(—) **Wykopaliska prasłowiańskie w Berlinie.** W związku z akcją budowy domków urzędniczych na przedmieściu Berlina w okolicy alei Parchim dokonano odkrycia śladów przedhistorycznej osady ludzkiej, której wiek określa się w tej chwili mniej więcej na 2.000 lat przed Chr. Znalezione kilka ognisk, liczne przedmioty codziennego użytku, nieco broni i rodzaj pierwotnych młynów ręcznych, co wszystko wskazuje, że miejsce to było przed wiekami już zamieszkałe. Opiekę nad znaleziskiem objęły kompetentne czynniki pod kierownictwem prof. Kiebuscha, który osobiście dozoruje dalsze prace.

Nie ulega żadnej wątpliwości — czemu oczywiście oficjalnie się przeczy — że chodzi tu o zabytki prasłowiańskie, w epoce brązowej, względnie t. zw. młodziej kamiennej, na obszarze dzisiejszego Berlina nie było bowiem wogóle plemion germańskich. Sprawą tą zajmą się niewątpliwie także słowiańscy archeologowie.

(—) **Nieznany naród o wysokiej kulturze w epoce brązu nad Rodanem.** Przeprowadzone ostatnio badania w delcie Rodanu przez francuskie товариство archeologiczne wykazały, że w tej części Francji zamieszkiwał w epoce brązu naród o wysokiej kulturze. Dotychczas wykopano szczątki trzech miast, mianowicie: Heraclei, Rodapusia i Keline. Wykopaliska wskazują, że mieszkańcy tych miast uprawiali ożywiony handel z Anglią, Irlandią i Włochami. Znalezione też ślady kanalizacji i wodociągów. Francuskie товариство archeologiczne zamierza przy pomocy rządu osuszyć deltę Rodanu i ułatwić sobie w ten sposób dalsze badania.

(—) **Doniosła odkrycie archeologiczne w Watykanie.** W wyniku prac, prowadzonych pod kierownictwem inżyniera Momo z urzędu robót publicznych oraz profesora Josi i Mgra Le Grelle odnaleziona została w obrębie miasta watykańskiego droga triumfalna. Na głębokości 14 metrów odkopano ulicę, wyłożoną brukiem bazaltowym, który zachował się całkowicie. Dzięki temu odkryciu po raz pierwszy umożliwiające zostanie bliższe określenie miejsca grobu św. Piotra.

(—) **Nowe dzieło o życiu Chrystusa Pana.** O. Lebreton wydał obecnie zbiór swoich przemówień, wypowiedzianych w Instytucie Katol. w Paryżu. Główną troską znakomitego kaznodziei francuskiego było odtworzenie historii żydowskiej z epoki, w której żył i nauczał Chrystus. Autor poświęcił historii żydowskiej wiele stron swego dzieła opiewając odłamów partyj żydowskich, z którym musiał się stykać Jezus Chrystus. Bez nadużywania kolorytu lokalnego wprowadza on zręcznie czytelnika do miast Palestyny i Galilei, gdzie rozgrywały się epizody dramatu Ewangelicznego. Szczególną uwagę o. Lebreton poświęcił analizie psychologii ludzi, którzy zbliżali się do Zbawiciela; najdłużej zastanawia się nad mentalnością Pilata. — Dzieło to napisane przystępnie, odpowiadające wymaganiom umysłów współczesnych i tendencjom doby obecnej, będzie nąpewno dobrze przyjęte przez czytelników.

(—) **Zgon sławnego astronoma — Jezuitę.** Z Barcelony donoszą o śmierci

słynnego założyciela hiszpańskiego obserwatorium w Ebre, ojca Ricarda Cirera. Zmarły astronom należał do największych autorytetów w dziedzinie naukowej. Urodził się w r. 1864. W 1880 roku wstąpił do zakonu OO. Jezuitów. W osiem lat po wstąpieniu do zakonu został wyznaczony przez swego przełożonego do meteorologicznego obserwatorium w Manili, gdzie przebywał jako uczeń znakomitego Faura. Sławę swą zawdzięczał Cirera głównie odkryciu pól magnetycznych na Filipinach. Liczne podróże, odczyty, dalsze odkrycia wyrobiły mu uznanie w świecie naukowym. Należał do niezliczonych товариств naukowych, pisywał mnóstwo artykułów w rozlicznych czasopismach. Najlepszym dowodem, jak bardzo zmarły astronom ceniony był w Hiszpanii, jest fakt, że nowy rząd socjalistyczny jego kraju, wydając zakon Jezuitów, jego samego, pomimo, że również do tego zakonu należał, pozostawił w spokoju. Śmierć jego uczciły słowami czci i uznania rozliczne czasopisma naukowe całego świata.

(—) **Jubileusz katolickich stowarzyszeń uniwersyteckich w Anglii.** W Lon-

dynie obchodzą w lipcu r. b. stoletnią rocznicę istnienia katolickie stowarzyszenia uniwersyteckie, na których czele znajduje się znany Jezuita O. Martindale. Związek powyższy składa się obecnie z 21 товариств (1000 członków). Zadaniem jego jest nie tylko praca wśród młodzieży uniwersyteckiej katolickiej w Wielkiej Brytanii, lecz również podtrzymywanie stałego kontaktu pomiędzy katolicką młodzieżą Anglii a młodzieżą innych państw.

(—) **Jubileusz seminarium w Jerozolimie.** Seminarium św. Anny w Jerozolimie obchodzi jubileusz 50-lecia swego istnienia. Może się ono pochlubić wychowaniem 130 grecko-katolickich kapłanów misjonarzy. Pierwotnie pomyślane było, przez śp. kardynała Lavigerie, jako seminarium misyjne dla Afryki pod kierownictwem Ojców Białych. W czasie wojny jednak musiało ono zawiesić swe czynności. Pod obecnym kierownictwem wznowiło swą bardzo ożywioną działalność i doprowadziło do przeciętnej liczby 125 alumnów, którzy pobierają tu studia niższe i wyższe.

Po uroczystościach Jasnogórskich.

W poniedziałek w pobliżu pierwszej bramy klasztornej powstało podczas wieczornego nabożeństwa zamieszanie i popłoch. Kto wie, jakie byłyby następstwa paniki, wobec tego, że rzesze ludzkie otaczające Jasną Górę stanowiły kilkadziesiąt tysięcy ludzi, gdyby nie interwencja obecnego ks. biskupa Kubiny, który w krótkich słowach uspokoił obecnych. Okazało się, że zajęcie i bójka powstały wskutek samosądu, jakiego chcieli dokonać nad złodziejem Cieślakiem.

Również nad Wałach Jasnogórskich przepełnionych niezliczoną rzeszą, wydarzyły się dwa wypadki, z których jeden zakończył się cudownym ocaleniem dziecka. Otóż pewna pątniczka, stojąca na wałach upuściła w pewnej chwili dziecko, które trzymała na ręku. Stojący na dole ludzie spostrzegli to i zdołali pochwycić dziecko na rozstawione ręce. To cudowne ocalenie dziecka było szeregiem komentowane przez zgrom. tłumy.

Drugi wypadek miał również miejsce na wałach. Oto pod naporem tłumu **zrzucena została z pod szczytu na dół jakaś pątniczka**, która jednak tak szczęśliwie upadła, że **nie odniosła żadnego szwanku**.

Do Częstochowy przyjeżdża dla zwiedzenia Jasnej Góry bawiaci na zjeździe straży ogniowej w Warszawie pułk. Ponderon, oficjalny delegat rządu francuskiego i komendant paryskiej straży.

Przybyła do Częstochowy po raz 220-ty z rzędu pielgrzymka z Warszawy, która tradycyjnie co rok od lat 220 wypełnia ślub uczyniony przed dwoma wiekami z racji strasznego moru, który w r. 1709 pochłoniął w stolicy 30 tysięcy ofiar. Wówczas to członkowie arcybiskupstwa Pięciu Ran Zbawiciela ślubowały odbywać co roku pielgrzymkę na Jasną Górę. Na Jasnej Górze jest wmurowana tablica srebrna z r. 1711, złożona jako wotum podczas pierwszej pielgrzymki.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod kościół.

Olza. W niedzielę odbyła się uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod kościół ku czci Królowej Pokoju. Kościół stanie niedaleko ujścia Olzy do Odry, na trójkącie trzech państw, jako pomnik wdzięczności dla Królowej Pokoju, na pamiątkę ukończenia wojny światowej i polsko-bolszewickiej oraz ustalenia granic Polski. W uroczystości wzięły udział: ks. infułat Kasperlik z licznym duchowieństwem, przedstawiciele władz państwowych, samorządowych i szkolnych. Licznie przybyli wierni nie tylko z okolicznych wsi polskich, ale także z Czechosłowacji i Śląska Opolskiego.

Po procesji z kaplicy na miejsce budowy wygłosił piękne kazanie ks. infułat Kasperlik, poczem dokonano uroczystego aktu poświęcenia kamienia węgielnego, do którego wmurowano dokument podpisany przez obecnych przedstawicieli duchowieństwa i władz. Następnie odprawił ks. infułat Kasperlik w asyście duchowieństwa uroczystą Mszę św. W czasie nabożeństwa i poświęcenia śpiewało tow. śpiewu „Seraf” z Rybnika. Na koniec komitet budowy zaprosił gości na skromny obiad, podczas którego wygłoszono szereg przemówień okolicznościowych.

Pierwsza gazeta i jej redaktor.

Ciekawe dane o początkach i jej rozwoju pracy ilustrowanej, jak również gazety codziennej, podaje jeden z dzienników francuskich.

Pierwszym redaktorem i wydawcą dziennika, który się ukazał w Europie w 1605 r., był Abraham Verhoeven z Antwerpii, drukarz i grawer. Podczas wojny między Holandją a prowincją flamandzką, otrzymał on pozwolenie na ogłoszenie drukiem wiadomości o toczących się walkach. Tytuł tego pierwszego pisma był „Gazeta”, pisana była w języku francuskim i flamandzkim i, pomimo małego formatu, zawierała dużo wiadomości. Po kilku latach „Gazeta” wychodziła już w formacie znacznie

większym, a często nawet dodatki. Antwerpia prowadziła bardzo ożywiony handel, to też „Gazeta” otrzymywała korespondencje ze wszystkich większych miast europejskich, a nawet z Indii Wschodnich.

Verhoeven umieszczał często w swojej gazecie odbitki rysunków (zachowały się jeszcze reprodukcje tych ilustracji), plany, mapy, a nawet nuty muzyczne. W 1621 r. dziennik Verhoevena otrzymał tytuł „Gazeta Uniwersalna” i rozchodził się w dużej ilości egzemplarzy. Pomimo bardzo owocnych wysiłków przy wydawaniu pierwszej w świecie gazety, po wyczerpaniu wszystkich zasobów materialnych, Verhoeven sprządał swoje pismo i umarł w nędzy.

Dostojnicy kościelni na Kongresie Eucharystycznym w Kopenhadze.

Skandynawski Kongres Eucharystyczny, który odbywa się w Kopenhadze w dniach 18—21 sierpnia r. b., zapowiada się nadzwyczaj uroczystie. Z zagranicy dotąd obiecali swój współudział kardynałowie Van Rossum, prefekt św. Kongregacji Propagandy Wiary i Prymas Polski Hlond, dalej arcybiskup Baudrillart, rektor Instytutu katolickiego w Paryżu. Biskupi z Gandawy i Leodjum, wikariusze apostolscy Szwecji, Finlandji i Islandji, oraz administrator apostolski Norwegii.

Kościół w Norwegii.

Św. Kongregacja Propagandy podzieliła obecnie wielki wikariat apostolski Norwegii na trzy oddzielne prowincje kościelne, przyczem przełożonym prowincji Norwegii środkowej został mianowany superior misjonarzy o. Witte. Nowy dostojnik wygłosił niedawno na grobie św. Olafa podniosłe kazanie o konieczności zjednoczenia w wierze. Kazania tego słuchali również protestanci, którzy następnie w wielkim uznaniem omawiali wystąpienie nowego dostojnika katolickiego. Pełne pochwały dla c. Witte są również komentarze prasy protestanckiej.

Biskupi brazylijscy wobec ruchu powstańczego.

Arcybiskup Rio de Janeiro, kardynał Sebastian Leme, zainterwenjował wobec prezydenta państwa w sprawie ruchu rewolucyjnego, który w Brazylii zatacza coraz szersze kręgi. Również arcybiskup Porto Alegre wystosował apel zarówno do czynników rządowych jak i przywódców partii przeciwnych, aby wojną domową nie rujnowali kraju.

Jubileusz kolegiaty w Czarnkowie.

W niedzielę, dnia 24 lipca w przastym grodzie Czarnkowie w Wielkopolsce odbył się uroczysty obchód 300-lecia miejscowej świątyni kolegiaty. Na uroczystość przybył JE. ks. Kardynał Prymas August Hlond, serdecznie witany przez miejscowe społeczeństwo oraz burmistrza p. Cieplucha. Nabożeństwo odprawił ks. prałat Zakrzewski, poczem ks. Kardynał Prymas wygłosił podniosłe kazanie o znaczeniu uroczystości.

Zakończenie uroczystości ku czci św. Antoniego z Padwy.

Uroczystości antonianańskie zakończą się w dniu św. Franciszka z Asyżu (4 października) pontyfikalne nabożeństwo, które odprawią w Asyżu i Padwie kardynał Serafini i patriarcha weński kardynał La Fontaine. W dniach 27—30 września w Padwie odbędzie się pierwszy narodowy kongres misyjny z udziałem sekretarza św. Kongregacji Propagandy Wiary, arcybiskupem Salottim i wielu innymi członkami tej Kongregacji.

Modły o odwrócenie kryzysu.

Z całego świata napływają do Watykanu nadzwyczaj liczne oświadczenia hołdu i przywiązania synowskiego do Ojca św., zawierające skarby duchowe modłów ofiarowanych zgodnie z intencją Najwyższego Pasterza. „W chwili, jak obecna — pisze „Osservatore Romano” — gdy ludzkość szczególnie odczuwa potrzebę łaski i pomocy Bożej, takie modły zaofiarowane szczególniejszego nabierają znaczenia”.

Humor.

Przy wojsku.

Major do rekruta: — Ty, przyjacielu jak się nazywasz?

Rekrut: Orkiestra.

Major: — Dlaczego orkiestra?

Rekrut: — A no, pan kapral podczas ćwiczeń woła: „fujaro”, p. plutonowy: „piszczałka”, p. sierżant „ty durna trabo”, drugi p. sierżant „ty smyku”, brakuje jeszcze tylko bębna.

Major: — Marsz do szeregu — ty puzonie.

Z całej Polski.

Nowe budowle o charakterze publicznym.

Sosnowiec. Na terenie Sosnowca wykarczane są obecnie następujące budowle o charakterze publicznym: gmach Izby przemysłowo-handlowej, gmach kasy chorych oraz dom Zw. pracowników przemysłowych i handl. Poświęcenie i oddanie do użytku wspomnianych budowli nastąpić ma w najbliższych miesiącach.

Strajk robotników miejskich zakończony.

Sosnowiec. Strajk robotników miejskich w Dąbrowie Górniczej został zlikwidowany. Robotnicy po otrzymaniu od przedsiębiorców budowlanych zaległych zarobków wrócili do pracy. Ogółem w Dąbrowie przy robotach miejskich zatrudnionych jest około 300 osób.

Budowa wodociągów miejskich.

Sosnowiec. Z Zawiercia donoszą, że magistrat przystąpił do budowy wodociągów miejskich. Przy pracach około budowy stacji pomp i zakładania rurociągu znalazło na razie pracę 50 robotników.

Pożar zniszczył dom mieszkalny.

Żebracza. Dnia 17 bm. po południu, wskutek wadliwej budowy komina, wybuchł pożar na strychu domu mieszkalnego Anny Kozikowej w Żebraczy i zniszczył dom mieszkalny. Pożar wyrządził szkody na około 7.000 zł. W akcji ratunkowej brała udział straż pożarna z Żebraczy, Grabowic, Dziedzic i Czechowic. (c)

Sprawy towarzystw.

Zebrania Zw. górników Z. Z. Z. powiatu rybnickiego

na niedzielę, dnia 21 sierpnia 1932 r.

Czuchów: godz. 11.30 w lokalu Siemianowskiego.

Belkowiec: o godz. 14 w lokalu p. Szymury.

Czerwionka: o godz. 17 w lokalu p. Pytloka.

Olza: o godz. 15 w lokalu miejscowej ochronki.

Rój: o godz. 15 w lokalu p. Konska.

Kalendarzyk zebrań Związku Zawod. Metalowców Z. Z. Z.

W sobotę dnia 20 sierpnia 1932 r.

Świętochłowice. Zebranie członkowskie odbędzie się o godzinie 16 w lokalu p. Michalika, przy ulicy Bytomskiej.

W niedzielę dnia 21 sierpnia 1932 r.

Bielszowice. Zebranie miesięczne odbędzie się w lokalu p. Poloka, ulica Główna o godz. 15.

Zawodzie Ferrum. Miesięczne zebranie członkowskie odbędzie się o godzinie 10 przed poł. w Domu Ludowym.

Kalendarzyk zebrań Zw. Górników Z. Z. Z.

na niedzielę dnia 21 sierpnia 1932 r.

Dąb. Wiec wszystkich robotników na kop. „Eminencja” o godz. 14 w lokalu p. Czupriny. Bykowina. Zebranie miesięczne o godz. 14 w lokalu p. Błazy.

Imielin. Zebranie miesięczne o godzinie 15 w lokalu p. Szewczyka.

Zaleska Hałda. Zebranie miesięczne o godz. 10 w lokalu p. Mrońca.

Nowa Wieś. Zebranie członkowskie o godz. 15 w lokalu p. Białdygi.

Piotrowice Śl. Nadzwyczajne zebranie walne o godzinie 17 w lokalu Rygla.

Bogucice. Konstytucyjne zebranie o godzinie 14 w lokalu p. Przybyły.

Ruda Śl. Zebranie miesięczne o godzinie 16 w lokalu Domu Narodowego.

Zawodzie. Zebranie miesięczne o godzinie 11 w sali Domu Ludowego.

Kochłowice. Zebranie miesięczne górników o godzinie 13 w lokalu p. Rekusa.

Repertuar kinoteatrów w Katowicach.

Kino Casino: Dramat miłosny, Jenny Lind.
Kino Rialto: „dr. Jekyll — Hyde” i nadprogram.

Repertuar kinoteatrów w Król. Hucie.

Kino Colosseum: 1) „Anna Boleyn” z Emilem Jannigsem i Henny Porten. 2) „Fatalna pomyłka” z George O'Brien.

Kino Roxy: 1) „Sama miłość nie wystarczy”, 2) „Awantury miłosne” z Harry Liedtkem.

Kino Apollo: 1) „Kapitan W. Allan” z Garry Cooperem i Claudettą Colbert. 2) „Łódź podwodna 44” z Jack Holtem i Ralphem Grawes.

SPORT

Mistrzostwa ligowe.

W nadchodzącą niedzielę rozegrane zostaną następujące spotkania ligowe:

Warszawa: Polonia — Cracovia.

Poznań: Warta — Ruch Wielkie Hajduki.

Kraków: Wisła — Pogoń.

Radka zwycięża w biegu do morza polskiego.

W biegu do morza polskiego na dystansie Warszawa — Gdynia — Warszawa po sześciu etapach zwyciężył Radka (Świt) w czasie 36 godzin 23 min. i 54 sek., 2) Korsak-Zaleski (WTC) 36:25.33, 3) Bartosiak (Łódź).

Kronika sportowa z całego świata.

Sensacyjny pojedynek Nurmi — Kusociński.

W Tallinie ma nastąpić sensacyjny pojedynek Nurmi z zwycięzcą olimpijskim Kusocińskim. W sprawie tej miała zapasć podobno decyzja w Ameryce.

Polki ustanawiają dwa rekordy światowe.

Na zawodach lekkoatletycznych w Chicago, w których udział wzięli najwybitniejsi lekkoatleci całego świata, tak panie jak i panowie, Polacy uzyskali niebywały sukces. Miłośniczka Własiewiczówna w biegu na 200 mtr. czasem 24,1 sek. uzyskała nowy rekord światowy. W rzucie dyskiem Weissówna również uzyskała nowy rekord światowy rzutem 41,98,5 mtr., bijąc na łeb swoje poprzednie pogromczynie. W biegu na 5000 mtr. pierwsze miejsce zajął Kusociński w czasie 14.59,9, przed Hillem (Ameryka). Startujący w tej konkurencji Fin Lethinen widząc, że Polakowi nie da rady zeszła z boiska. Tak więc Polska odniosła drugi swój sukces na arenie międzynarodowej.

Sport w S. M. P.

Piłka nożna:

SMP. Pogrzebleń — SMP. Rydułtowy 3:2 (1:2)

Szczyplórniki:

SMP. Repty — SMP. Mikołów 15:1 (9:1)

Niedzielne spotkania Ligi S. M. P.

W lidze SMP. prowadzi SMP. Zgoda mając 13 gier i 20 punktów przed SMP. Panewnik — 12 gier i 18 punktów. Jak z tego wynika, tylko pomiędzy wymienionymi drużynami rozegra się walka o tytuł mistrzowski.

Liga:

SMP. Wielkie Hajduki — SMP. Panewnik

SMP. Wodzisław — SMP. Król. Huta

SMP. Orzegów — SMP. Orzesze.

O wejście do ligi:

SMP. Krasowy — SMP. Zgoda Ib

SMP. Wielkie Piekary — SMP. Kostuchna

SMP. Pogrzebleń — SMP. Łaziska Średnie.

Szczyplórniki:

SM. Chorzów — SMP. Repty

SMP. Katowice-Zależę — SMP. Mikołów.

Palant:

SMP. Bykowina — SMP. Janów

SMP. Kobiór — SMP. Dębieńsko Wielkie.

SMP. Wodzisław — KS. Sokół Wodzisław 3:3 (3:3)

Derby lokalne pomiędzy powyższymi drużynami rozegrane na boisku Sokoła o komplet ubrań sportowych, zakończyły się po bardzo emocjonującej grze wynikiem remisowym.

Bramki dla SMP. strzelił Tatus r., Guzy, Sitko po 1. Dla Sokoła Michalski z Naprzodu z Lipin. Sędziował p. Paprotny z Rybnika.

Strzelanie o nagrody.

Koło gminne Wielkie Hajduki związku rezerwistów urządziło w dniu 15 sierpnia br. wielkie strzelanie o nagrody połączone z koncertem radiowym. Zainteresowanie się miłośników strzelania jak i wynik imprezy był naogół dobry, tak, że w niedługim czasie związek zamierza urządzić drugie strzelanie na większą skalę w formie „Tygodnia Strzelca”.

Zawody lekkoatletyczne Sokół Rybnik — Krywałd 46:66 pkt.

W święto Wniebowzięcia NMP. odbyły się w Krywałdzie zawody lekkoatletyczne pomiędzy Sokółem z Rybnika a Sokółem w Krywałdzie.

Wynik zawodów jest następujący:

Bieg 100 mtr.: 1) Dyka, Krywałd 11,4 sek.;

2) Michalski, Krywałd.

Bieg 400 mtr.: 1) Leistner, Rybnik 56,2 sek.;

2) Wrzosok, Krywałd.

Bieg 1500 mtr.: 1) Leistner, Rybnik 4:34 min.;

2) Wrzosok, Krywałd.

Bieg 3000 mtr.: 1) Szybka, Rybnik 11:7,6 min.;

2) Bednorz, Rybnik.

Skok wzwyż: 1) Dyka, Krywałd 1,70 mtr.;

2) Biczysko, Rybnik 1,60 mtr.

Rzut kulą: 1) Jeglorz, Krywałd 10,35 mtr.;

2) Karwat, Krywałd 9,86 mtr.

Rzut oszczepem: 1) Dyka, Krywałd 48,73 mtr.;

2) Głania, Krywałd 45,84 mtr.

Rzut dyskiem: 1) Karwat, Krywałd 31,53 mtr.;

2) Dyka, Krywałd 29,92 mtr.

Sztafeta 4 razy 100 mtr.: 1) Krywałd 49 sek.;

2) Rybnik.

Sztafeta 3 razy 1000 mtr.: 1) Krywałd 9:2 min.;

2) Rybnik 9:8,2 min.

Ogólny wynik 46:66 dla Krywałdu. Zawody odbyły się wzorowo.

Różne

Udzielam pomocy słabym uczniom od II do VI kl. gimn., szczególnie w matematyce, fizyce, chemii, od początku roku szkolnego. Zgł. do Admin. mniejszego pisma pod „Biedny uczeń”.

Zgubiono portfel z książką lekczyką wojskową wydaną przez P. K. U. Kałowiec oraz kartę rowerową i kartę bezrobocia na nazwisko Dyus Emanuel. Kończyce pow. Katowice.

Gluchota, szum, ciekawie z uszów, uleczalne. Liczne podzeczanie. Zadać bezpłatnej porady broszury. Osobiście przyjmuje. Z. Zoelner, Katowice, ul. Mickiewicza 22.

Ważne dla szweców! Oferuję bezkonkurencyjnie wszelkie cholewki o 20 proc. taniej. Jakób Szymała, fabrykacja cholewek, Zory, ul. Szeroka nr. 26.

Rozpowszechniajcie naszą gazetę!

Dział handlowy.

Giełda pieniężna w Warszawie.

w dniu 19 sierpnia 1932 r.

Dolar amerykański 8,90 zł. Funt szterlingów 30,85 zł. 100 franków francuskich 31,91 zł. 100 koron czeskich 26,33 zł. 100 lirów włoskich 45,49 zł. 100 franków szwajcarskich 173,52 zł. 100 guldenów holenderskich 358,50 zł. 100 franków belgijskich 123,55 zł. 100 guldenów gdańskich 173,42 zł.

Giełda zbożowa w Poznaniu

w dniu 18 sierpnia 1932 r.

Notowano za 100 kg w handlu hurtowym przy odbiorze ładunków wagonowych: Zyto 14,75—15,75. Pszenica 21,50—22,50. Jęczmień 16,25—17,75. Owies 13,50—14,00. Mąka żytnia 25,50—26,50. Mąka pszenna 37—39. Otręby żytnie 10,25—10,50. Otręby pszenne 9,75—10,75. Otręby pszenne grube 10,75—11,75. Rzepak 26—27. Rzepak zimowy 30—32. Groch Wiktorja 24—27. Groch Folgera 33—35. Ogólne usposobienie spokojne.

Z targowicy w Mysłowicach.

Na centralną targowicę w Mysłowicach spędzono 738 sztuk bydła, 1812 sztuk świń, 297 sztuk cieląt, razem 2847 sztuk zwierząt. Placono w dniu 16. VIII br. za 1 kg żywej wagi za: (ceny loco targowica łącznie z kosztami handlowymi): Bydło: woły pełnomięsiste, wytuczone 65—75 gr, młode mięsiste, niewytuczone i starsze wytuczone 50—64 gr, miernie odżywione, młode, dobrze odżywione starsze 40—49 gr. Stadniki: pełnomięsiste, wyrosłe najwyższej wartości rzeźnej 61—80 gr, pełnomięsiste młodsze 50—60 gr, miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione starsze 35—49 gr. Jalówki i krowy: pełnomięsiste, wytuczone jalówki najwyższej wartości rzeźnej 65—75 gr, pełnomięsiste wytuczone krowy, najwyższej wartości rzeźnej do lat 7-miu 65—75 gr, starsze wytuczone krowy i mniej dobre młodsze krowy i jalówki 50—64 gr, miernie odżywione krowy i jalówki 40—49 gr, licho odżywione krowy i jalówki 35—39 gr. Cieleta: najprzedniejsze cieleta tuczone 75—90 gr, średnie tuczone cieleta i najprzedniejsze ssaki 60—74 gr, mniej tuczone cieleta i dobre ssaki 50—59 gr, liche ssaki 40—49 gr. Świnie: tuczone ponad 150 kg żywej wagi 140—155 gr, pełnomięsiste od 120—150 kg żywej wagi 120—139 gr, pełnomięsiste od 100—120 kg żywej wagi 100—119 gr, pełnomięsiste od 80—100 kg żywej wagi 80—99 gr.

Ceny targowe w Katowicach

z czwartku dn. 18 sierpnia 1932 r.

Nabiał: Masło wiejskie 1 funt 1,60—1,70. Masło mleczarniane 1,90—2,00. Jaja 10—14 sztuk za 100. Twaróg 0,50—0,70. Mleko 1 litr 0,33—0,35.

Mięso: Wieprzowina 1 funt 0,70—0,80. Wieprzowina bez dokładki (kotlety) 0,90—1,10. Wołowina 0,60—0,80. Cielecina 0,60—1,10. Osierdzie, mózg itd. 0,25—0,60. Skopowina 1,00—1,20. Okrasa świeża 1,00. Okrasa i mięso wędzone 1,10—1,40. Łój 0,70—1,00. Smalec 1,10—1,30.

Jarzyny: Kapusta biała 0,20—0,25. Kapusta modra 0,30—0,40. Marchew 0,10—0,20. Kalarepa (wiązka) 0,15—0,25. Cebula 0,15—0,20. Pomidory 0,30—0,40. Kalafior 0,30—0,70. Fasola biała 0,30—0,40. Fasola zielona 0,30—0,40. Ogórki 0,05—0,15. Kartofle (centnar 50 kg) 3,50. Kartofle 22—24 funtów za 1,00. Sałata 0,05—0,10. Szpinak 0,30—0,60.

Owoce: Gruszki doborowe 0,90—1,00. Gruszki II gatunek 0,30—0,50. Jabłka do gotowania 0,10—0,25. Śliwki doborowe 0,40—0,60. Śliwki II gatunek 0,15—0,30. Grzyby prawdziwe 0,60—0,80. Cytryny 0,13—0,15.

Drób: Gołębie 0,80—1,00. Gołąbki 0,80—1,00. Kury 2,00—3,80. Kurczęta 1,00—2,00. Kaczki 2,00—4,00. Gęsi 3,00—6,00.

Dotkliwa kara.

Pewien rolnik z pobliska Katowic złożył swe oszczędności przed 5 laty w Banku Ludowym w Katowicach, ulicy Młyńska 5. Kwartał nie dokładał, aż zebrała się spora sumka, bo przeszło 8.000,— zł. Namówiony przez swych sąsiadów i znajomych, pieniądze te wypowiedział i podjął je w Banku Ludowym. Ciężko czuł w kieszeni. Wstąpił do karczmy, by się trochę pokrzepić i ochłodzić. Miał przy sobie dużo pieniędzy, więc fundował. Wnet zawiązała się serdeczna przyjaźń, lecz niestety skończyło się na bóje. Polała się krew, a gdy ustała szarpanina, pieniędzy już nie było — nawet na zapłacenie cechy. Karczmarz żądał zapłaty — albo na policję! Cóż tedy. Placząc udał się znów do pobliskiego Banku Ludowego w Katowicach, płakał, przepraszał i prosił o wypłacenie odsetków (uroków), za które zapłacił cechę i wrócił koleją do domu. Co dalej, łatwo sobie wyobrazić. Znak czasu! Szczęśliwym by był, żeby był zostawił swe pieniądze w Banku Ludowym w Katowicach a nie słuchał fałszywych dorad. W Banku Ludowym mu dobrze radzili.

Wydawnictwo: Katolika Polskiego, Górnoślązka, Gońca Śląskiego, Katolika Śląskiego i Gwiazdki Śląskiej.

Za redakcję odpowiada: Franciszek Godula — Król. Huta.

Nakładem: Zjednoczone Wydawnictwo Gazet, Spółka z ogr. odp., Katowice, ul. św. Stanisława 4, tel. 14-14 i 156.

Drukarnia: Drukarnia Śląska, S-ka z ogr. odp., Katowice, Batorego 2, tel. 878.

chorzy na płuca!

TYSIĄCE JUŻ WYLECZONYCH!

Zadajcie natychmiast książki omawiające moją nową sztukę odżywiania,

która już wielu uratowała. Może być stosowana przy zwykłym trybie życia i przyczynia się do szybkiego zwalczania chorób, nocne poty i kaszel znikają, waga ciała zwiększa się i stopniowy proces wapienia uleca chorobę.

Powagi na polu wiedzy lekarskiej potwierdzają skuteczność mojej metody i chętnie ją stosują. Im wcześniej rozpoczyna się stosowanie mojego sposobu odżywiania, tem wyniki są lepsze.

Zupełnie darmo otrzymacie moją książkę, w której zawarte są wiadomości naukowe. Ponieważ mój nakładka wysłał gratis tylko 10.000 egzemplarzy, przeto napiszcie natychmiast, abyście się stali również szczęśliwymi odbiorcami.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringbahnstrasse 24, Oddz. 534

Przyjeżdżający do Katowic posilajcie się w restauracji i mleczarni „Zdrowie”, przy ulicy Dworcowej nr. 13.